Ч. 198 (12.564). Львів, неділя 7. вересня 1930. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Примус виборчого бльоку.

Львів, 5. вересня 1930.

На потребу виборчого бльоку усіх українських партій, які стоять на національному і демократичному ґрунті, глядить наш загал здебільша з погляду патріотичного сентименту: не треба, мовляв, нам сваритися, а купи триматися і т. д. Надзвичайно відрадними є ті настрої, диктовані здоровим інстинктовним відчуттям нинішньої загальної ситуації, яка вимагає національної солідарности й дисциплінованости. Однак така справа, як парляментарні вибори, є суто-політичним актом, залежним від цілого ряду особливих та специфічних обставин, які теж є рішаючі для такого, а не іншого підходу до виборчої акції. Себто і до питання виборчого бльоку кількох українських партій чи окреміших партійних лист — не можна підходити лише зі становища патріотичних почувань, але також зі становища потреби пристосувати себе до низки *реальних умов, від яких залежний є вислід виборів*. Першою і засадничою такою реальною умовою є *істнуюча виборча ординація*.

11. стаття польської конституції встановляє загальне, тайне, безпосереднє рівне і пропорціональне голосування, вдовольняючи тією формою першу із кардинальних вимог новочасної демократії, тим більше, що слідуюча стаття конституції признає виборче право всім громадянам без ріжниці полу. Окреслення ближчих постанов про вибір послів залишено (у 18 ст.) окремій виборчій ординації. Цією ординацією є закон з 28. липня 1922 року.

І сталася річ звичайна, що виконавчий розпорядок своїм практичним змістом далеко відбіг від первісної теоретичної тези. Читаючи конституційно-виборчі постанови не можна й у тямці мати, що хтось у виборах, на таких принципах основаних, згори мусить терпіти — на постійну користь когось іншого. Тимчасом виборча ординація у цілій низці на перший погляд незначних і невинних постанов, які свідчать про надзвичайну зручність авторів, згори упривілеювала польського виборця зі шкодою непольського.

Зроблено це 1) у виборчій ґеоґрафії, і 2) у чисельному поділі мандатів поміж поодинокі округи. Виборчу ґеоґрафію складено в той спосіб, що окраїнні повіти з непольським населенням получено у штудерний спосіб з кількома чисто польськими повітами, сягаючи деінде ген аж до центральних земель Польщі та майоризуючи таким робом туземне населення. Знехтовано тут питання якоїбудь спільноти всіх тих виборчих округ, а навіть істнуючий політ.-адміністраційний поділ. Зновуж із місцевостей, положених на самому сході держави та замешкалих суцільним непольським населенням (українським та білоруським) вирізано непропорціонально великі виборчі округи з непропорціонально малим числом мандатів. Пропорціональности, про яку каже конституція, зовсім не взято під увагу при поділі загального числа мандатів поміж загальне число громадян. Наприклад: у виборчій окрузі ч. 26 український холмський повіт злучено з суто польськими повітами люблинським і любартівським (у цьому останньому лише 1 українська ґміна); в окрузі ч. 28 укр. грубешівський повіт злучено з красноставським повітом, де переважає польське населення, та чисто польським янівським повітом; у виб. окрузі ч. 4 білоруський більський повіт додано до чисто польських повітів острівського і високо-мазовецького і т. д. і т. д.

Один посольський мандат належить пересічно на 60,5 тисячів населення, та оскільки рахувати послів з окружних лист — на 72.000 населення (залишаючи на боці мандати з т. зв. державної листи)*). Але напр. створено величезну виб. округу ч. 58 на Волині (Кремінець, Дубно, Остріг) всього з пяти мандатами, де 1 мандат паде аж на 99,7 тисячів населення. Так само в укр. виборчій окрузі ч. 55 (Золочів і 9 інших повітів) на 1 мандат треба 93.000 населення, в окрузі ч. 52 (Стрий і 5 інш. повітів) 1 мандат відповідає числові 91.000 населення, в окрузі ч. 57 (Луцьк—Рівно) на 1 мандат треба 89.000 населення і т. д. 1 сенатський мандат належить пересічно 289.000-ам населення. Але у Варшаві досить на 1 мандат до сенату 234.000, а зате у Станиславівщині 362.000, а на Поліссі аж 393.000. Згідно з переписом з 1921 року у Сх. Галичині, на Волині і Поліссі живе 6,954.000 населення; виборчих посольських мандатів є на цій території 83 замісць 97 (дільник 72.000), а в порівнанні з Цешинським Шлеськом — замісць 119! Іншими словами, українці тратять згори 14 мандатів плюс 3 з державної листи, разом 17 мандатів, а в порівнанні з Цешинським Шлеськом 36 плюс 7 — разом 43 мандати.

Є теж у виборчій ординації нпр. така 9 ст., яка голосить, що на 444 послів сойму лише 372-ох вибирається безпосередньо, з окружних лист, а 72 дістається з т. зв. державної листи. Доповненням тої постанови є 94 ст. ординації, яка каже, що до отримання мандату з держ. листи має право лише та листа, яка здобула мандати щонайменше в 6-ти виб. округах. Врешті річ найважніша: штудерний спосіб поділу мандатів по системі де Гондта, в якій пропадають усі т. зв. лишки голосів та яка дає величезну перевагу великим листам (бльоковим) на некористь лист дрібних, у відносно невеликим числом зібраних голосів.

*) Гл. „Статистика виборів до сойму і сенату в 1922 р.", видання Гол. Статист. Уряду, Варшава 1926, вступ проф. Бузека.

Оці то постанови виборчої ординації диктують як єдиний спосіб асекурації і самозабезпеки — **творення великих виборчих бльоків та занехування окреміших лист, безсильних проти згаданих постанов.** З цих саме міркувань двічі (в 1922 і 1928 рр.) прийшло до бльоку непольських народів. Однак і такий бльок має лише тоді значіння, **коли нема ніяких інших конкуренційних національних лист.** Коли в 1922 році на Волині не було ніякої окреміщньої української листи, як лише „16-ка" — ця „16-ка" здобула тоді на Волині всі 16 мандатів; вістря виборчої ординації звернулося тоді проти всіх інших слабших лист, себто проти лист польських. Зате в 1928 році, коли поруч з 18-кою виступили „22-ка", та дві сельробівські листи — 18-ка зовсім програла на Волині, а здобула більшість у Галичині — коштом грубих тисячів пропавших українських голосів на т. зв. лишки! Тому стало ясно, що **спершу мусить бути заключений бльок українських партій** — тих, яких ідеольоґічні спільноти настільки близькі, що можуть творити підставу технічно виборчого порозуміння.

Сьогодні стало вже ясно, що до цих виборів ітимуть **лише три польські листи: „Центролів", ББ і ендеція,** при чому в деяких округах Сх. Галичини і Волині і ці 3 листи будуть напевне зредуковані до 2-ох (ендеція і Центролів не будуть собі взаємне перешкаджати). **Як тоді вийдуть українці при кількох окремих листах?! Як ці листи зможуть між собою конкурувати, коли будуть майоризовані згори польським бльоком та ще й розбивані листами сельробівськими?!**

Коли би з трьох українських партій, які входять у гру, ні одна з них не бажала собі бльоку — бльок мусить бути створений. Бо так каже розум, без якого політика не є політикою.

(ік.)

Незрозуміла ворожнеча.

Дві відозви. — Важко здобута школа. — Безосновні закиди. — Зле спрямована робота. — Невеселі перспективи.

В останніх днях червня ц. р., коли почалися вписи до народніх шкіл у Львові, появилася на вулицях міста відозва якогось Кружка членів „Рідної Школи", що взивала українське громадянство, щоби „в імя національної солідарности" записували дітей тільки до приватних шкіл „Рідної Школи". У цих-же днях, коли мала вже почась шкільна наука, появилась друга відозва, цим разом від кружка „Рідної Школи" ім. Грінченка, звернена спеціяльно до громадян городецького передмістя, з покликом, щоби дали доказ національної карности і віддавали своїх дітей тільки до обоїх шкіл (мужеської і дівочої ім. Грінченка), удержуваних там „Рідною Школою", бо тільки вони виховають їх дітей на свідомих громадян. У доповненні до тих відозв пішла жива аґітація деяких заінтересованих кругів, яка при помочі ріжних нестійних закидів проти школи ім. Шашкевича намагалась відвертати родичів від цієї школи і наклонювати їх до згаданих приватних шкіл; але дивно, що вона звернена головно проти власної державної школи. Супроти такої поведінки уважаю своїм обовязком сказати тут своє слово.

Я займався віддавна школою ім. Шашкевича, що була довгими роками одинокою рідною пристанню для наших менших дітей у Львові, а від кільканацяти років виконую як ординаріятський делегат у міській шкільній раді свій обовязок супроти неї і дбаю по змозі за її розвиток. Перед 47 роками був я одним з основників „Руського Педагогічного Товариства" теперішньої „Рідної Школи" і радів завсіди кожним її поступом. Обі установи були мені дорогими і тому болію, що між обома заводиться нині споживання гідна боротьба.

Школу ім. Шашкевича вибороли наші давні громадяни з великим трудом ще перед 50 роками. А коли вона довгий час поневірялась у нужденних і нездорових льокалях, то побивались наші люди довго за відповідне її поміщення. Аж ось недавно діждалися ми для нашої школи приличного будинку. Задля браку відповідної площі в середмісті та опору маґістрату, збудовано школу на краю Городецького передмістя (під св. Юром), де зійшлася вона частинно з районом приватних шкіл ім. Грінченка. Поважні громадяни думали над цим сусідством, але не було іншого виходу, і мусіли на те місце пристати. Звідси і пішов ворожий настрій деяких „городецьких кол" до державної школи ім. Шашкевича і намагання вдержувати молодь від тої школи і завертати її до приватних шкіл.

Дивно, що поважні громадяни поводяться партикулярними або й особистими мотивами, замість на перше місце ставити загальне добро. Ми складаємо для держави і міста великі податки і природно, коли з них десь колись капне нам з них бодай така дрібниця як шкільний будинок. Коли ми після довгих літ дістали відповідне помі-

щення для нашої школи, то ми повинні би цей здобуток як слід використати і заповнити нову школу якнайбільшим числом молоді. Повинні ми зробити це тим більше, що плян будови передбачує при більшій фреквенції шкільних дітей прибудову другого крила; а згодом пішов би розділ школи на дві окремі: мужеську і дівочу. Таким чином ми могли би придбати дві великі і окремі школи, немаловажна річ для культурного життя львівської громади.

Закиди деяких осіб, що школа ім. Шашкевича загрожує істнуючим у тій частині міста приватним школам, і що вона ведена в ворожім нам дусі, вважаю нестійними. Мужеська школа ім. Грінченка маючи достаточний приріст дітей з горішнього Городецького, з Богданівки і Левандівки, має і надалі запевнене істнування. Дівоча школа, положена в сутеренах св. Юра і в безпосереднім сусідстві нової школи, не має там на майбутнє підстав істнування. Але для тамошніх учительок отворене нині друге поле праці. Довідуємося, що заходи середмісьских громадян, щоби призначити чотири вчительські сили і полишити їм філію школи ім. Шашкевича був без успіху. Тому „РіднаШкола“ буде мусіла отворити в середмісті в найкоротшому часі свою школу. І тут найдуть згадані вчительки добре заняття.

А щодо других закидів: що в тій школі приписана наука польської історії, що попадая туди польський учитель або учителька, — то відповім, що наука польської історії та поодинокі польські учителі істнують нині також в українських гімназіях. З другого боку відомо, що в тій школі трудяться талановиті та ідейні вчителі і вчительки, що сповнюють якнайкраще свої обовязки. Про це знають родичі та діти, що користали зі школи Шашкевича і тому горнуться до неї навіть з дальших частин міста.

Школа ця має запевнений якнайкращий розвиток і прикро чути, що тоді, коли вона надибує стільки посторонніх перепон, є в нас і свої люди, що не вагаються її підривати.

А одночасно загрожує нам небезпека, що втратимо школу вправ при українській учительській семинарії. Перед війною мали ми при мужеській утраквістичній семинарії чотиро-клясову хлопячу школу, яка віддавала нашому громадянству добру прислугу. З політичною зміною перетворили утраквістичну семинарію в чисто польську, а відтак упала й наша українська школа вправ. Тепер грозить подібна небезпека також дівочій школі вправ. Бо хоч вона по словам інтелігентних родичів зразково ведеться, то її фреквенція зменшується.

Підривання наших публичних шкіл відбувається не лише у Львові. Від поважних людей знаю, що подібне трапилось в Коломиї. Там добивались наші громадяни довгими роками державних вселюдних шкіл і вкінці здобули дві сьомо-клясові українські школи, мужеську та дівочу. Та опісля основували ще й приватну школу, а за тим підняли акцію проти обох державних заведень і намагаються перевести всю молодь до приватних шкіл. Нині дійшло до того, що державна дівоча школа буде задля браку молоді імовірно зачинена. Поважні коломийські громадяне ломлять руки над таким станом; але горячі голови не бачать тої шкоди і продовжують свою роботу. Не перечу, що в держ. школах є хиби, яких ми не бажали би бачити. Але чи єдиний спосіб на те позбуватись їх? При кожній школі повинен находитись комітет опіки над дітьми, а тоді міг би неодну недостачу і хибу усунути.

Повторю ще раз: платимо податки то й можемо прийняти за наші величезні гроші бодай те, що нам належиться. Засновування приватних шкіл там, де істнують уже українські прилюдні є, на мою думку, люксусом, бо обтяжує непотрібно нашу суспільність і так уже перетяжену, а одночасно кривдить ті місця, де така поміч є конечна. Приватні школи треба заводити лише там, де ведення рідної науки неможливе і де загально національна справа могла би потерпіти. А таких місцевостей є в нас богато. Від надмірного творення приватних шкіл повинні ми стерегтися хочби з огляду на те, що фонди „Рідної Школи“ збираються дуже пиняво, а інколи зовсім вичерпуються. Приватному учительству доводиться нераз вижидати місяцями на платню. Що гірше: нераз чути вже й зловіщі голоси, що доведеться скасувати істнуючі вже школи. Дуже прикрий гороскоп. Тому слід нам поступати дуже обережно і розважно. Передовсім не валити того, що вже є, а оздоровляти та будувати.

о. Александер Стефанович
Орд. делеґат у міській шкільній Раді.

Дух червоної армії.

А. Т. Е. Рига. Найвища Революційна Рада С. Р. С. Р. мала нараду про забезпечення червоної армії перед розкладовою аґітацією опозиціонерів та про клясовий добір новобранців. Зі звідомлень командантів окремих відділів виходить, що червоноармейці не тільки не засвоїли собі пролетарської ідеольоґії, але у багатьох випадках підпадають впливам аґітації правиці. На внесок Блюхера ухвалено загострити політичну контролю над червоною армією і звернути більше увагу на настрої червоноармейців. Новобранців, настроєних ворожо до радвлади порішено висилати до спеціяльних відділів для примусових робіт. Ухвалено теж вислати комісаря Гамарника на переведення політичної інспекції війська на Рад. Україні.

Протиалькогольний фронт і вибори.

На поклик Головної Ради „Відродження“ відгукнулися ріжні громади і місцеві діячі, які взялися до систематичної протиалькогольної акції, закладаючи по селах кружки „Відродження“, приєднуючи членів, а в першу чергу переводячи протикоршемний плебісцит.

Та несподівано зайшли події, які можуть викликати деякі непорозуміння, а саме розписання нових виборів до варшавського сойму і сенату.

Вибори і протикоршемний плебісцит.

Розписання виборів не може причинитися до припинення чи навіть ослаблення протиалькогольної акції і протикоршемного плебісциту. Навпаки: треба цю обставину використати для збільшення і поширення акції. Бо-ж з хвилиною розписання виборів можна скликати всілякі передвиборчі збори і наради без повідомлення і дозволу адміністраційної влади, а тим самим у виборчому часі така акція є незвичайно улекшена.

Зокрема звертаємося з проханням до всіх украін. партійних політичних проводів, до всіх українських політичних діячів і майбутніх кандидатів на послів та сенаторів, щоби при нагоді устроювання віч, конференцій і нарад вели також протиалькогольну і протикоршемну акцію та взивали до неї своїх партійних однодумців і найширші верстви українського народу.

До Головної Ради „Відродження“ звертаються протиалькогольні діячі із запитом, чи протикоршемне голосування має відбуватися на підставі лист з виборів в 1928 р., чи вже на підставі лист із цьогорічних виборів.

Наш погляд на цю справу такий: Щоби довести до покасування коршем у громадах вже з новим роком 1931, треба всі формальности протиалькогольного плебісциту закінчити в жовтні і найдальше до 31. жовтня повідомить приналежне староство і приналежний акцизний уряд про вислід протикоршемного плебісциту. На підставі оголошеного календарика цьорічні виборчі лісти будуть затверджені щойно 31. жовтня 1930 р., значить: аж тоді вони будуть правосильні і на їх підставі можна переводити і протикоршемні плебісцити. Таким чином цьогорічний протикоршемний плебісцит слід переводити на підставі соймових виборчих лісі з 1928 р.

Використати місяць вересень!

Громадяни тих місцевостей, у яких ще не переведено протикоршемних плебісцитів, подбають негайно, щоби протягом місяця вересня 1930 р. безумовно внести дотичні писемні домагання до громадських урядів.

Потрібні взори зголошень, подань, протоколів і т. п., як взагалі всі інфрмації та поучення і повні тексти протиалькогольних законів, міні-

---

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 7. ВЕРЕСНЯ 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ.

МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

Переклад з французької мови.

І. Фабрика.

Я вродився 13. травня 18..., в одним місті в провінції Лянґведок, де як в усіх містах південної Франції найдете багато сонця, чимало пилюки, манастир Кармелітів і два чи три памятники з римської старовини.

Мій батько Ейсет, що торгував тоді фулярами, мав під самим містом велику фабрику, а в одним її крилі вигідну домівку, затінену плятанами і відмежовану від робітень великим садом. Там я прийшов на світ і там провів я єдині щасливі літа мого життя. Тому-то моя вдячна память зберігла ненарушений спомин про той сад, фабрику та плятани, а коли руїна моїх батьків приневолила мене розставатись із тими предметами, я жалував за ними як за дорогими особами.

На вступі мушу сказати, що мої народини не принесли щастя фірмі Ейсет. Наша кухарка, стара Анна, часто оповідала мені пізніше, якто мій батько, що тоді кудись виїхав, дістав одночасно вістку про те, що я появився на світ і що один із його марсейських клієнтів провалився з 40.000 його франками — так, що пан Ейсет, одним махом щасливий і розбитий, не знав, чи має плакати з приводу свого пропавшого клієнта чи тішитись з приводу новонародженого сина, Данилка... Треба було плакати, мій любий татунцю, треба було плакати вдвоє більше...

Правду кажучи, я був лиховісною зіркою для моїх родичів. Від дня моїх уродин неімовірні нещастя звалились на них із усіх боків. Зпочатку цей клієнт із Марсейль, відтак двічі пожежа того самого року, далі страйк ткаль, далі зірвані зносини із вуйком Баптистом, пізніше дорогий процес із фабрикантами красок, а накінець Революція, що вже ласкаво нас добила.

Від тоді фабрика тріпалася тільки одним крилом: робітні поволі порожніли, що-тижня якісь ремісники покидали роботу, а що-місяця ставало менше на одну робучу машину. Аж гірко було глядіти, як наше підприємство завмирало, наче хоре тіло, поволі, з кожним днем. Одного дня не вільно було входити до саль на ІІ-ім поверсі, — другого засудили на смерть заднє подвіря. І так тяглося два роки; два роки конала фабрика. Аж раз робітники більше не явилися, дзвінок у робітнях не озвався, колодязь перестав скрипіти своїм колесом, вода у великих басейнах, де полоскали ткальні вироби стала нерухома і небавком у цілій фабриці залишилися мої родичі, стара Анна, мій брат Якимцьо і я, а десь на задвірках сторож Кольомб, що мав доглядати робітень із унуком Руже.

Прийшов кінець — ми були знищені.

Я мав тоді шість чи сім літ. Тому, що я був дуже ніжний і слабовитий, мої родичі не хотіли посилати мене до школи. Мама навчила мене читати й писати, кілька слів в еспанській мові і дві-три мельодії на ґітарі, завдяки яким я придбав у рідні славу „чудесної дитини“. При такій системі виховання, я не рухався з хати і міг бути свідком усіх проявів передсмертньої недуги фірми Ейсет. Щиро кажучи: цей вид не зворушив мене. Я відкрив навіть у нашій руїні одну дуже приємну сторінку: міг шугати по всій фабриці по вподобі, на що міг дозволити собі підчас праці в ній лише по неділях. Я говорив поважно до малого Руже: „Тепер фабрика — моя; мені подарували її для забави“. І малий Руже вірив мені. Той дурник вірив усьому, що я казав.

Зате в нашій хаті не всі гляділи на цей розгром так само весело. Пан Ейсет став нараз страшний. По вдачі він був палкий, нагальний, перечулений, любив кричати, громити, кидати чимнебудь, а по суті знаменита людина; мав тільки занадто легку руку, за високий і голосний тон, від якого тремтіло все довкола. Нещастя замість прибити його, довело його до розпуки. Зранку до вечора він кипів страшним гнівом, а не знаючи, чого чіпитися нападав на все: на сонце, на холодний вітер, на Якимця, на стару Анну, на Революцію, ох! головно на Революцію!...

Коли хто слухав мого батька, міг би присягнути, що ця Революція, яка накоїла нам стільки лиха була спеціяльно спрямована проти нас. Тому-то можете мені вірити, що революціонери не були в великім пошанівку в фірмі Ейсета. Бог один знає, чого ми не наговорили на цих панків у тих часах.. Ще й нині, коли мій старенький татусь (нехай Бог дасть йому прожити сила літ!) чує, що подагра починає ломати йому ноги, він простягається з болем на своїм фотелі і кричить: „Ах! ці революціонери!“...

(Продовження буде.)

стеріяльних розпорядків та рішень Найвищого Адміністраційного Трибуналу подані в підручнику Івана Герасимовича під заголовком: „Як боротися з алькоголем і коршмами?“ Цю книжку можна набути по ціні 1 зол. 50 сот. у Головній Раді *„Відродження“ у Львові, вул. Гродіцьких ч. 4.* На кошти почтової пересилки прохається залучити 25 сот.

Повідомляти Централю „Відродження“ про дотеперішню акцію!

Взивається протиалькогольних діячів і діячок, які чи то засновують кружки „Відродження“, чи приєднують членів, чи переводять протикоршемні плебісцити, щоб негайно повідомляли Головну Раду „Відродження“ у Львові про те, як іде дотична акція, чи є які перепони і з якого боку та чи і як їх усунено.

Подаючи звідомлення про протикоршемні плебісцити, прохаємо в кожному поодинокому випадку зазначувати, як до справи ставиться місцеве населення, дотична зверхність чи громадська рада, місцева інтеліґенція, приналежна поліція, старость, інші громадянські й урядові чинники, кілько осіб голосувало за, а скільки проти коршем, чи вніс хто спротив і т. д.

Всякі інформації прохаємо подавати скоро, точно, вірно і згідно з фактичним станом справи.

Головна Рада „Відродження“.

Посвячення фундаментів будови Національного Музею.

Львів, 5. вересня 1930.

Як у нас було заповіджено, в пятницю 5. ц. м., в год. 5. попол., відбулося посвячення фундаментів розбудови Нац. Музею при вул. Мохнацького ч. 42. Чину посвячення довершив Основник Музею ексц. митрополит Шептицький та еп. Будка в окруженні духовенства, членів Кураторії Нац. Музею і Громадянського Комітету, представників українських установ та української преси і невеличкої ґорстки української інтеліґенції та занятого при будові робітництва. Підчас акту посвячення новозатягнених фундаментів вмуровано в розі муру грамоту, яку підписали всі приявні. Торжество посвячення, з якого пороблено фотоґрафічні знимки, закінчено многоліттєвим.

Плян розбудови Музею, що ведеться під кермою інж. Пежанського, передбачує тимчасом вибудування 3 величезних кімнат праворуч і 5 кімнат позаду Музею. З часом має бути вибудуване і крило ліворуч Музею, так, що після відповідної перерібки горішніх частин головного будинку Музей як цілість буде представлятися незвичайно величаво і зможе як слід розмістити всі нагромаджені в ньому скарби мистецтва.

Тепер, коли розбудова Нац. Музею вже розпочалася, обовязком усього нашого громадянства причинитися обильними грошевими жертвами до можливо скорого завершення розпочатих робіт.

Страшний гураґан на острові Сан Домінґо.

З Ню-Йорку сповіщають, що в пятницю 5. вересня страшний гураґан спустошив острів до тла, в головне місто Сан Домінґо перемінив у звалища. Американський Червоний Хрест сповіщає, що в часі гураґану згинуло майже 1.000 осіб, а 2.500 є тяжко ранених. Біля 4.700 є домів знищених, а 2.000 домів дуже ушкоджених. Тому 29.000 людей залишилося без даху над головою.

Розміри катастрофи на цілому острові годі обчислити тому, що комунікація залізнича і телефонічна перервана.

В місті Сан Домінґо забракло води. Нещасливим мешканцям загрожують епідемії. Вже занотовано кілька випадків тифу і фебри. До того нема в місті лікарів. Шумовиння, а головно мурини користають з людського горя і грабують опорожнені помешкання. Власти намагаються опанувати наслідки катастрофи і допомогти населенню знищеного острова. Дім посольства Злучених Держав знищений до тла. Европейці спаслися перед гураґаном, але зате відчувають недостачу води. З Льондону сповіщають, що гураґан перелетів з острова Сан Домінґо на острів Гаїті. Скорість вітру виносить пересічно 135 км. на годину.

УНДО і вибори.

ПОСТАНОВИ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УНДООБЄДНАННЯ У СПРАВАХ ВИБОРЧОЇ АКЦІЇ.

1) Центральний Комітет одобрює постанову Екзекутиви партії з дня 30. вересня п. р. ВЗЯТИ УЧАСТЬ У РОЗПИСАНИХ ВИБОРАХ ДО СОЙМУ І СЕНАТУ.

2) Центральний Комітет уважає розписані вибори БОРОТЬБОЮ ЗА НАЦІОНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР ЗЕМЕЛЬ. Вибрана в цих виборах парляментарна репрезентація має бути виразником волі українського народу і його теперішніх змагань. Тому Ц. К. ВЗИВАЄ ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ДО ЯКНАЙАКТИВНІШОЇ УЧАСТИ У ВИБОРАХ.

3) Виходячи з цього засадничого становища, Центральний Комітет ОДОБРЮЄ постанови Екзекутиви з дня 30. серпня ц. р. у справі ЄДИНОГО УКРАЇНСЬКОГО ВИБОРЧОГО БЛЬОКУ ПАРТІЙ, ЩО СТОЯТЬ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ І ДЕМОКРАТИЧНОМУ ҐРУНТІ І УПОВАЖНЮЄ ПРЕЗИДІЮ ДО ПЕРЕВЕДЕННЯ ЦІЄЇ СПРАВИ.

4) Ведення цілої виборчої акції так у Галичині як і на північно-західних Землях має бути ЗЦЕНТРАЛІЗОВАНЕ у Народній Канцелярії у Львові.

5) Центральний Комітет доручає Президії переведення всенародньої збірки в краю і серед американських українців на ВИБОРЧИЙ ФОНД та оподаткування членів партії відповідними сумами.

Член У. П. Р. в Головній Виборчій Комісії.

Українська Парляментарна Репрезентація вже делеґувала від себе на члена Головної Виборчої Комісії п. Володимира Косоноцького, секретаря Укр. Клюбу, а на його заступника б. посла д-ра Блажкевича, адвоката у Дрогобичі.

Перед закінченням нарад Центроліву.

Комітет Центроліву нараджується без перерви цілими днями. Теми нарад окутані тайною. В четвер вечором закінчила наради начальна рада партії християнських демократів (Х. Д.), яка одначе не вирішила чи партія має приступити до бльоку з Центролівом при виборах. Зате начальна рада наділила виконавчий комітет повновластями вести дальше переговори в справі спільного бльоку з Центролівом. Проте участь партії християнських демократів в бльокові Центроліву майже вирішена, бо саме члени виконавчого комітету є гарячими приклонниками спільного бльоку з Центролівом при виборах.

Партія Б. Б. і жиди.

З Варшави сповіщають, що Б. Б. порішила при теперішніх виборах до сойму не виставляти на своїх листах кандидатів жидів. Як відомо, при виборах до сойму в 1928 р. вибрано з листи Б. Б. жидівських послів Вісліцького і Кіршбравна. У Варшаві кружляють поголоски, що Б. Б. зрезиґнувало просити марш. Пілсудського, аби станув на чолі виборчої листи Б. Б. при виборах. Тому чоловим кандидатом листи Б. Б. буде б. премієр Славек.

Посли-комуністи втікають до СРСР.

Протягом останніх днів погранична сторожа задержала на польсько-більшовицькій границі біля 25 послів комуністів з воєвідств виленського і новогородського, які намагалися перейти зелену ранницю до СРСР. Між арештованими є 4 посли комуністи з білоруського клюбу.

Кріваві сутички в Буенос Айрес.

До Ню-Йорку надійшли з Буенос Айрес вістки, що в пятницю 5. вересня ц. р. прийшло там до кривавих сутичок студентів з поліцією, внаслідок чого є 2 особи убиті і 30 ранених. доражуючи уступити президентові Іріґенові. Рада міністрів негайно подалася до димісії, Президент Іріген мабуть не приняв димісії міністрів. Томуто в місті дальше напружена ситуація. Головний театр світить пусткою. Мешканці покидають місто.

Після пожежі в Золочеві.

З автентичних джерел інформують нас, що справа з пожежою в парохіяльних будинках (о. Юрика) в Золочеві малася так:

День перед пожежою у золочівськім „Соколі“ відбувалось віче ґрупки польських націоналістів. Віче мало дуже бурхливий характер, промовці домагались якнайрізкішого виступу проти українських саботажистів, один бесідник заявив, що польські селяни повинні дістати зброю, що українські школи в Золочеві треба замкнути та що в українських священиків слід би стягати „суженкі“ та виганяти за Збруч.

Зараз-же після віча в ночі з неділі на понеділок, швець Кисілевський, який мешкає в будинку української приватної ґімназії, збудившись, почув якийсь тріскіт і вийшовши з кімнати, завважив, що деревляний ґанок ґімназії охоплений полумям. Кисілевський вхопив відро із водою, та погасив вогонь.

Другого дня учні української ґімназії разом із своїм учителем вже берегли в ночі будинку тієї ґімназії. Біля години 12. в ночі ці учні почули запах диму і сказали це поліціянтові, який крутився коло ґімназії, але поліціянт був тієї думки, що це не дим з пожежі, тільки з недалекої електровні і не звернув на це уваги.

За хвилину побачено в сусідніх будинках о. Юрика полумя й один учень побіг закликати пожежну сторожу. Учень, що біжить в ночі через місто здавався поліції підозрілим і його арештовано, через це пожежна сторожа була заалярмована запізно. Колиж пожежна сторожа приїхала, то рознеслася чутка, що під стодолою є підложені бомби, які можуть вибухнути і тому не можна вогню гасити.

Поліція наказала родині о. Юрика вийти з дому, бо за хвилину вибухнуть бомби. Але тоді зявився один підстаршина золочівського полку піхоти, який оббіг палаючу стодолу з ліхтаркою навкруги і крикнув, що бомби вже найдені, усунені і аж тоді почалось гашення пожежі. Чи справді там були бомби, то не знати, бо їх ніхто не бачив.

Згоріло 170 кіп жита і 15 возів сіна. Стодола була мурована, крита бляхою і підложити вогонь було не легко. Слідство виявило, що невідомі палії спричинили вогонь так, що в отвори стін стодоли (люфти) налили бензини та вложили мішки насякнені нафтою.

Також вогонь в ґімназії спричинено підложенням шмат намочених у бензині.

Бурмістр Золочева д-р Мошинський, який був присутний при пожежі, сам признавав, що колиб не ці поголоски про бомби під стодолою, то вогонь можна було погасити за 10 хвилин та що пожежа не булаб наробила стільки шкоди.

За автономію Македонії.

Зі Софії сповіщають, що провідник македонських революційних організацій Міхайлов опублікував у болгарській пресі маніфест, в якому заявляє, що революційні організації готові припинити революційну діяльність, якщо уряд дозволить їм боротись леґально за автономію Македонії. Якщо цього не буде, революційні орґанізації будуть далі боротись всіми нелеґальними засобами.

Перед розвязанням Пласту?

„Газета Варшавска“ (а за нею багато інших польських газет) подала вістку про недалеке розвязання пластової організації нашої молоді. Не знаємо, наскільки ця вістка правдива, але подаємо її з інформаційного обовязку, не додаючи до неї ніяких коментарів. — **Ред.**

Довідуємося — пише „Газ. Варшавска“ — з авторитетного джерела, що влада має приступити до зліквідування організації українського „Пласту“ на терені Малопольщі. Останні випадки бандитських нападів і підпалів кинули багацько світла на цю організацію. Виявляється, що значна кількість членів цієї буцімто скавтової організації має живий контакт із У. В. О. „Пласт“ постарчив в останньому часі У. В. О. ряд боєвиків, а позатим „пластуни“ займаються агітацією по селах і виконують ролю кольпортерів та курієрів Коновальця.

„Треба додати, що на терені Малопольщі „Пласт“ не істнує як окреме товариство („дженшес“), тільки як секція в лоні Т. О. М. (Товариство опіки над молоддю).

„Характеристичним для цілої справи є факт, що „Пласт“ кілька разів старався, щоб його прийняти до „Міжнародного Скавтового Союзу“, але скавтова влада за кожним разом відмовляла просьбі „Пласту“, кладучи за умовину приняття вступлення до „Польського Звязку Гарцерського“ та поміщення в роті присяги слів, що обіцювалиб „вірність Річипосполитій Польській“.

„Очевидно, „Пласт“ на ці вимоги не хотів згодитись, отже лишився поза межами „Міжнародного Скавтового Союзу“. Розвязання цієї леґалізованої станиці У. В. О. причиниться незвичайно до пацифікації відносин у Малопольщі“.

Далі „Газета Варшавска“ додає, що рівночасно треба ще розвязати „Луги“ і „Соколи“ та занятись „освітньою роботою“ (в знаках наведення!) „Просвіт“, „Союзів“ і „Рідної Школи“. Рівнож — кінчить „Газ. Варш.“ — „пекучою є справа істнування окремих руських ґімназій, які в останньому часі сталися кузнею антидержавної роботи“.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

НОВИНКИ

— **Курси варення і домашнього господарства** розпочинає вже в вересні ц. р. кооператива „Труд“ у Львові. План тримісячного курсу обіймає практичну і теоретичну науку варення страв, печення хліба і печива, приладжування і переховування запасів поживи, удержування ладу в хаті і т. д. Приймається дальше учениць до кравецької школи і на курси крою. Зголошення: „Труд“, Львів, Ринок 39.

— **Наш фейлетон.** Починаючи друкувати в нашім фейлетоні повість відомого французького письменника Альфонса Доде, йдемо назустріч бажанню широких кол наших читачів, які, крім принагідних фейлетонів, здебільша не чисто літературних, хотять мати постійну цікаву лектуру. Вибір такої лектури нелегкий. Навіть найвизначніші твори задовольняють часто лише невеличку частину передплатників часопису. З другого боку не маємо змоги давати перекладу із сучасних авторів з огляду на міжнародню охорону авторських прав; за право такого перекладу довелось би заплатити поважну суму. А. Доде належить до тих повістярів, які простотою свого стилю, якістю композиції, природністю почувань і самим сюжетом своїх творів звертається до якнайширших кол читаючої публики. Він уродився у 1840 р. і помер у 1897. Друкована нами повість є першою, що придбала йому імя. З його оповідань загально відомі „Листи з мого млина“ і „Понеділкові оповідання“. Повісті: „Справжні пригоди Тартарена з Тараскону“, „Молодий Фромон і старший Ріслер“, „Жак“, „Набаб“, „Королі на вигнанні“, „Нума Руместан“, „Евангелист“, „Сафо“, „Тартарен в Альпах“, „Безсмертний“.

— **Філія Академічної ґімназії** у Львові, що находиться з „Народнім Домі“ буде згодом ціла перемінена з клясичної ґімназії на гуманістичну. Від цього шкільного року ця переміна вже почалася від 1-ої кляси. Цю переміну певно повитає радо все наше громадянство, яке досі не мало гуманістичної ґімназії. Наша молодь не втратить нічого, коли замість греки вивчить більше живучих предметів.

— **Вигода й невигода.** Робітник одержав свою винагороду, інтелігент свою платню. Як то гарно, добре й вигідно! Селянин зібрав свій хліб з поля. А вчительство „Рідної Школи“ не заплачене у Львові за серпень, а декуди, то й ще гірший стан. Подумайте, що Ви маєте обовязок дбати тільки про те, щоб заробити на прожиток собі й родині. А вчительству „Рідної Школи“ віддав нарід під опіку своє найцінніше добро, свою молодь. Не відтягайтежся, тільки так негайно вишліть поважніший даток на адресу „Рідної Школи“, Львів, Ринок 10. Початок у тому напрямі зробив таки Голова „Рідної Школи“ ради. Ілля Кокорудз, переславши з місця пробування 100 зол. Можливість найчорніших наслідків повинна кожного спонукати до рішаючого й скорого кроку, без огляду на те, що з того може вийти деяка особиста невигода. Чеки у свій час розіслано.

— **Зі саботажових містерій.** В лісі близько Борислава найдено клунок, в якому було 34 кг. вибухових матеріялів. Польська преса твердить, що ці матеріяли переховувала в лісі УВО для саботажів. У звязку з цим арештовано 28-літнього Степана Марка із Борислава.

— **Ревізія у посла Максимовича.** Дня 29. серпня ц. р., отже ще перед розвязанням сойму, прийшов до помешкання пос. Максимовича в Бориславі комісар слідчого відділу з Дрогобича з 4-ма аґентами і 3-ма постерунковими та заявив, що має доручення від Прокуратури Окружного Суду перевести на городі пос. Максимовича пошукування за 3-ма пачками, які перед кількома місяцями мав закопати там сторож Степан Марків. Про це мало донести якихось 2-ох наочних свідків. На запит посла, що мало би бути в тих скриньках, відповіли, що саме хочуть все перевірити. Пос. Максимович не робив ніяких перепон, а навіть дав тій комісії рискаль і довгий залізний дрючок для улекшення праці, бо багнетом і закованими в залізо палицями трудно булоб копати в каменистому ґрунті. Дві години рили землю до глибини майже метра наоколо хати і шукали в кімнаті сторожа, але жадних пачок не найшли. Вкінці списали протокол, що при ревізії нічого не найшли і відійшли. Роблено все під замітом, що підозрілий є сторож і що ревізію робиться у нього. Тимчасом 30. серпня ц. р. повідомили пос. Максимовича з маґістрату в Бориславі, що на засіданні бурмістр інж. Махніцький сказав, що до нього телефонував дрог. староста Порембальський, який мав сказати, що у пос.Максимовича зроблено ревізію і в городі біля хати найдено 35 кг. динаміту. Цікаво, що ще кілька днів перед ревізією ходили по місті сплетні, що у пос. Максимовича була ревізія, багато дечого найшли і його скованого відставлено до арешту. Вістка про ревізію у пос. Макси-

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ. 2)

Людська історія „надлюдини“.

(У 30-ліття смерти Ф. Ніцшого.)

2. Звязки життепису з ідеями.

Життепис Ніцшого став для його дослідників предметом пильних розшуків. Представник немилосерно-мужеського світогляду закінчив своє життя недугою, що мала всі ознаки затяжної неврастенії. Світогляд рідко є безпосереднім висловом психо-фізіольоґічного стану одиниці, а частіше: посередньою проекцією її бажань і мрій. З яких джерел черпав він свою найбільшу силу у Ніцшого?

Останні роки принесли нам кілька студій, що нанизали якнайтісніші нитки між життєписом Ніцшого і його ідеями. Цей ненавидник жіноцтва і досмертній самотник дав нам своїм життям зразок небуденного романтичного кохання, обереженого на дні вражливого серця в безнадійній, досмертній тузі. Історія цієї полумяної нестями є ключем до одного із найбільше недоступних воріт святині Ніцшого; цей ключ відчиняє нам доступ до т. зв. Вагнерівської проблеми.

Ніцше із фанатичного звеличника Вагнера і його найближчого друга став його найзавзятішим критиком і ворогом. Спершу опера Вагнера ввижалася йому як обнова клясичної краси, — згодом він добачував у ній лише продовжування помилок сентиментального християнства. Коментарі до цього різкого переходу на протилежне становище довго були неясні. Аж ось автороки 7-томової студії про Ніцшого Андлерові (проф. паризької Сорбони) вдається розплутати остаточно цей вузол. „Аріядна“, яка так часто повторяється в листах Ніцшого і в його поетичних символах це жінка Вагнера, Козіма.

Доступ до архіву Ніцшого, береженого протягом 40 літ його сестрою Єлисаветою Ферстер, потвердив факти зібрані іншими дослідниками. Д-р Е. Подах автор студії „Ніцшес Цузамменбрух“ виступив з прилюдним обвинуваченням проти п-ні д-р Ферстер, що вона свідомо затирала добре їй відомі факти і не допускала до зібраних нею матеріялів самостійних критиків, щоби скрити перед світом особисту траґедію Ніцшого. П-ні д-р Ферстер поставила собі за мету життя — каже д-р Подах — перейти до безсмертности поруч свого брата, як єдина жінка (крім матері Ніцшого) про яку повинні би згадувати в життєписі Ніцшого.

І справді: дарма, що п-ні Ферстер боронилася проти „низьких наклепів“, вона не в силі була заперечити, що „не пустила“ в світ сміливу книжку Ц. А. Бернулі „Овербек-Ніцше“, де вперше були наведені безперечні дані нестямної любови Ніцшого до Козіми Вагнер.

Зрештою Козіма Вагнер не була єдиним ідеалом великого самотника. У Римі він познайомився з фінляндською жидівкою Лю Андреас-Сальоме (згодом відомою німецькою письменницею) і вона теж перейшла до „вічних“ символів у його творчости; і тут удруге став Ніцше жертвою своєї „неземности“: 20-літня інтелігентна красуня воліла його приятеля д-ра Поля Ре, що мав у собі більше рис реального мущини. Ніцшому знову лишилася тільки постать-вимріяна.

Усе те, що мав Ніцше у своїй вдачі з глибокої ніжности, ліризму та самопожертви замісць вилитись у формі наскрізь людських взаємин, мусіло шукати собі прориву в літературі. Його „вибрані“, ніколи не забуті любки, ставали наперемін Елізейськими тінями посеред яких учився він блукати надземним духом, або упирями, що висмоктували його кров і мозок.

Гимни надихані діонізійською екстазою в честь повного кохання неприборканого ніякими путами моралі, а одночасно літа наскрізь аскетичної контемпляції Ніцшого можна пояснити без ніяких труднощів його невпинною тугою за реальною живою істотою, його погордою для себе, що не в силі зважитись на крок конкістадора і його зростаючою неврастенією, такою природною в людини, що занадто багато думала про насолоду діонізійських поривів і що занадто мало слухала найзвичайніших своїх побудів.

Навіть символи, довкола яких кружляла його уява і з яких творилася вся його діететика душі, родилися з наскрізь індивідуальних нахилів його характеру. Христос, Юда, Діоніз — це були бігуни його стихійних захоплень і заперечень. Христос привабливав його своєю невгнобною духовою рівновагою, що стояла понад метушнею світа. У 36-ім році життя, коли Ніцше зрікся професури і „відійшов від світа“ та другів він писав: „Я терпів стільки і відрікся стільки річей, що мабуть нема ні в одній добі аскета, з якого життям я не мав би права прирівняти своє життя за цей останній рік... Моя душа придбала чистоту та ніжність і для цього не треба мені ні релігії ні мистецтва...“

А одночасно Ніцше бунтувався проти християнської пасивности; у ньому кипіла жадоба діяльности та жага діонізійських „хотінь“. Юда ставав для нього символом бунтаря. Коли після пеанів творцеві „Парсифаля“ Ніцше почав воліти легку французьку оперетку, образ Юди почав перед ним виринати тимбільше, що і його „вибрана“ була жінкою його вчорашнього вчителя.

•

Так само як Геґель мав Ніцше у своїй природі незвичайно сильну вражливість на контрасти та суперечности. Він був ворогом усякої односторонности, однополядовости і тому коли сам боронив якоїсь ідеї чи напрямку думання, перед ним виринала як стіп зовсім протилежна правда, яка вдирялася не менше внутрішнього змісту.

Бунтуючись проти чужих систем, теорій і вірувань, він бунтувався одночасно проти самого себе, проти своєї занадто людської, занадто земної природи. Це був бунт живої людини, що безглуздо кохала життя, звеличувала його в найбільше безглуздих і сліпих проявах та, на жаль мала занадто ясний, занадто сильний, занадто глумливий мозок, який домагався також життя, якнайповнішого, коштом решти всього тіла. Спіноза, що був слабовитий, зі зігненими плечима

мовича і звязані з нею сплетні викликали багато балачок і негодування.

— Як то було з „гуцульською делегацією" у Спалі? Цього року трудніше пішло з „гуцульською делегацією" на „дожинкі" в Спалі. Заповіджена і підготована „делегація" з Надвірнянщини розбилася тому, бо гуцули не хотіли їхати. Здавалося, що цього року такої „делегації" вовсім не буде. Тимчасом польська преса повідомила, що така „делегація" таки була. Виявилося, що по невдачі в Надвірнянщині (в Яремчу) потайки зорганізовано нову „гуцульську делегацію" з Космача (Печеніжинщина), яка виїхала і потім повернула до дому через Делятин-Ворохту. Про цю нову „делегацію" не лише ніхто нічого не знав по сусідніх селах, але й у самому Космачі знав про неї мало хто.

— Радянська шпіонка перед львівським судом. Перед львівським судом відбувається розправа проти 26-літної Зинаїди Альойзи родом із Дніпропетровська у Катеринославщині на Україні. Слідство виявило, що ця молода і вродлива жінка скінчила в Харкові курс шпіонажі і з наказу Д. П. У. перейшла до Польщі, де мала за завдання вести розвідчу службу в польській армії. Для тієї мети вона мала вийти заміж за польського старшину, найменше за капітана, щоби мати доступ до військових кол. Мала вона збирати відомости про польських тайних аґентів та інформувати про все Д. П. У. У Камінці Подільськім ця шпіонка дістала від представника Д. П. У. Яковлева 340 рублів на дорогу та при помочі якогось Захарчука перейшла Збруч і приїхала до Львова, де зголосилась на поліції як еміґрантка і дістала дозвіл на побут у Польщі. При переслуханні вона говорила комісареві Білевичові, що втікла з Рад. України тому, що її переслідували більшовики і тому, що має чоловіка на еміґрації. Пізніше заявила вона, що хоче бути на услугах польської поліції. Але її нога посковзнулася і аґент із Чорткова Томасік дістав від Захарчука відомість, що Зинаїда Альойза є аґенткою Д. П. У. Коли її арештовано, вона призналась до вини. Судова розправа відбувається тайно і присуду ще не оголошено.

— Веселе в сумному. Як відомо, на днях арештовано кількох б. білоруських послів, між ними Волинця. Волинця арештовано в хвилині, коли він голив бороду. Коло нього лежав дамський костюм, в який за хвилину Волинець хотів переодягнутись. Він сподівався арештування і хотів переодягнений за жінку втекти за кордон. Арештований посол сказав до поліціянтів, сміючись: „Якби ви прийшли 10 хвилин пізніше, я був би вже втік. Маєте щастя через мою дурну бороду. Колиб я не був голився, виб мене не застали!"

— Подяка. Управа Українського Товариства Допомоги Еміґрантам з України в м. Каліші в імені своїх членів, батьків дітей, які вчаться в Українському Інституті для дівчат в Перемишлі складає глибоку сердечну подяку уступившому Дир. Інститута д-рові Демчукові за його щиру й батьківську опіку над їхніми дочками. — М. Харитоненко, голова Управи, П. Опаренко, член-секретар.

— Подяка вязня. Цією дорогою складаю щиру подяку Вп.Панству Новицьким та „Комітетові Допомоги політ.вязням" у Стрию за дбайливу опіку в часі мого побуту в стрийській тюрмі. Зокрема дякую щиро Вп. Д-рові Р. Домбчевському за безкорисну оборону. — Іван Бутковський. Сколе,, 4. IX. 1930.

— Одно вияснення. З Дирекції „Достави" дістали ми таке письмо: У Вашім хвальнім часописі „Діло" з дня 22. серпня 1930 р. у спростуванні п. Андрія Кучера з Тернополя в справі малювання церкви в Підкамені к. Бродів поміщено, що Т-во „Достава" зі Львова замовляло у п. Андрія Кучера церковні образи, які відтак висилало до Америки. Тому, що це не є правда, заявляємо, що Т-во „Достава" зі Львова не тільки що ніяких образів у п. Андрія Кучера з Тернополя ніколи не замовляло, але навіть особа п. Андрія Кучера з Тернополя є Т-ву „Достава" у Львові зовсім невідома.

Не допустили хорватського патріота.

Міністерство праці у Вашинґтоні на заходи американських хорватів було вже доручило імміґраційній владі дозволити хорватському патріотови Авґустови Косутичеви на часовий побут в Америці, де він хотів хорватам розказати про недолю їхніх братів під сербським ярмом у теперішній Югославії. Одначе швидко міністерство праці змінило ту постанову і доручило завернути хорватського патріота домів. Він захорів і лежить там в шпиталі, а коли подужає мусить вертатись домів. Американські хорвати негодують на ту постанову з Вашинґтону, кажучи, що американський уряд змінив свою постанову ізза заходів югославянського уряду

Терор в Афґаністані.

З Льондону пишуть, що 22 чільних учасників повстання проти короля Надіра, афґаністанський шах казав поставити перед суд. Їх засуджено на кару смерти. Всіх 22 розстріляно, між ними 15 старшин.

Великий Гість між пластунами.

Гостина Ексц. Митр. Шептицького в таборі на Соколі.

Найбільший Добродій Українського Пластового Уладу Й. Е. Митрополит Шептицький, в товаристві о. крил. Ковальського, о. дух. Руди й о. Жевуського загостив дня 21. серпня ц. р. до Обласного Пластового Табору на Соколі, не зважаючи на великий труд та невигідну дорогу. Почесна чета пластунів впровадила Дорогого Гостя на гору — до табору.

У вступі до табору уставлений табор у числі 100 пластунів привитав Екс. Митрополита грімким „слава", а командант табору, скавтмастер Шипайло, витав його староукраїнським звичаєм — хлібом і сіллю. Від юнаків-пластунів витав Митрополита пл. Козак. Молодий промовець іменем цілого Українського Пластового Уладу щиро дякував Митрополитові за його батьківську опіку над Пластом, за те, що сотка пластунів тільки завдяки йому, пробуваючи в таборі на Соколі, можуть вховуватися на добрих і здорових громадян-українців.

В доказ вдячности Українського Пласту для Митрополита верховний отаман С. Левицький (що спеціяльно прибув до табору) вручив Ексц. Митрополитові найвище відзначення Добродіїв Пласту „свастику вдячности" — у приявності членів Верховної Пласт. Команди і представників усіх пл. куренів.

По привитанні удався Митрополит до домівки команди табору, розпитуючи з великим зацікавленням про таборове життя, про цьогорічні досягнення і дальшу працю.

Найкращим споминном для пластунів остане хвиля, в якій Ексц. Митрополит засів у тіни дерев разом з пластунами на „пластову гутірку". Знайомився чи не з кожним таборовиком, заохочував якнайточніше сповнювати пл. закон та виконувати свої обовязки супроти Бога й України.

На памятку побуту Дорогого Гостя серед пластунів виконано кілька фот. світлин. На кінець гостили пластуни нашого князя церкви скромним таборовим обідом, після чого відпровадили свого Гостя до зал. шляху, де ждав мотор, яким Ексц. Митрополит відїхав до Підлютого.

Довго ще стояли таборовики і зором прощали Достойного Архієрея, який так гарно зрозумів вагу і значіння пластової ідеї і пластового виховання для української молоді.

Р. М-ш.

Зі спортового життя.

Легкоатлетичні змагання Українського Спортового Союзу.

Легкоатлетичні змагання У. С. С. відбудуться в неділю 7. вересня на площі Сокола-Батька в год. 10 передполуднем. Змагуни являться в год. 9-ій і зголосяться до провідника змагань п. Е. Жарського на площі.

Програма: **Змагання жінок:** біг 60 м., скок вдовжінь, мет диском, стусан кулею. **Змагання мущин:** Біги 100, 800 і 1500 м., мет диском, кулею, ратищем, скоки вгору, вдовжінь та жердкою.

Змагання у плаванні з огляду на спізнену пору не відбудуться. — Спортова Рада У. С. С.

Україна — Ревера.

Пригадується, що змагання цих дружин за мистецтво А-кляси відбудуться в неділю, 7. ц. м. на грищі Цитаделі. Початок в год. 11. передполуднем.

Краєві ситківкові змагання.

Краєві ситківкові змагання за мистецтво на рік 1930 та за мандрівні нагороди відбудуться в днях 12., 13. та 14. вересня ц. р. на токах Л. К. С. при вул. Войтіха в таких конкуренціях: поодинока і двійна гра панів, поодинока і двійна гра пань, гра мішана.

Ці змагання замітні тим, що обіймають розгривку за мандрівну чашу Спортового Союзу, уфундовану Центросоюзом для клюбу, котрий здобуде найбільше виграних, як рівнож за мандрівну нагороду Маслосоюзу для найліпшої змагунки. Першої нагороди боронить Л. К. С., другої п. Дмитрійів.

Змагання відбуваються старанням Львівського Клюбу Ситківкарів.

Зголошення до дня 11. ц. м., год. 5. попол., приймає управа токів при вул. Войтіха. Льосування відбудеться дня 11. ц. м. в год. 5.30 веч.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 5. вересня ц. м. масло експортове 4·10 зол.; десерове 4·0 зол.; літра молока 25 сотиків; літра сметани 1·30 зол.; копа яєць 7·00 зол.

Тенденція цін масла зниж ова.

від шліфування діямантів, міг зачинитись на все життя в слоневій вежі фільософії; Кант з темпераментом хемічно випраного професора теольоґії міг вадовольнитися до віку „єдиною любкою — метафізикою". Але Ніцше мучився від надміру життєздатної енерґії.

У цій шамотні зродився ідеал „надлюдини". Навіть не ідеал, а чисто формальне межове поняття —; „Uebersichhinausstreben" поняття неперекладне на мову життя, бо людина невсилі вийти поза кожночасні свої спроможности. Ніцше знав це краще, ніж ми і був кращим критиком наших нинішніх, досі всевладних ілюзій, ніж ми його ідей, що стають сфальшованими за кожним разом, коли ми пробуємо їх звести до понять і звязати в прозору сітку.

Кожний із нас хоче бути „надлюдиною" — чимсь більш як є та може бути. Чи бути „людиною" значить щось інше та більше? „Поворот до природи" Ніцшого не значить нічого більше; ein Hinaufkommen — hinauf in die hohe, freie, selbst furchtbare Natur und Natürlichkeit — тойже сам ідеал. Ніцше не мав у своїй думці ніякого містичного серпанка; зате його людська вражливість мусіла змагатись із тілом містика. Переніжнена спочутлива людина проповідувала непохитну суворість, немилосерний закон — „право сильнішого".

Не тільки люди, але всі боги потребують доповнень, невпинного розвитку. Ніцше захоплювався людьми та богами, своїми ворогами та собою на те, щоби після кожного опяніння бачити його оману, але й після кожної омани находити новий предмет боготворення. Усе те, в що він вірив чи хотів вірити, ставало таким самим предметом критики як і те, в що він не міг вірити, шукаючи невпинно людського, наскрізь людського ідеалу. Найбільшим із цим ідеалів було: — жити без ідеалів. А це було важко для фільософа. що мав душу та ґеній поета

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 6. вересня, година 8. вечором „Жидівка".

Неділя, 7. вересня, година 3. попол. „Кайворонов", год. 8. вечором „Кармен".

Понеділок, 8. вересня год. 8. вечором „Осінні Маневри".

Малий Міський Театр:

Субота, 6. вересня, год. 8. вечором „Папа кавалер" Карпентера.

Неділя, 7. вересня, год. 3. попол. „Папа Кавалер" Карпентера.

Неділя, 7. вересня, год. 8. вечором „Папа Кавалер" Карпентера.

Понеділок, 8. вересня, год. 8. вечором „Папа Кавалер" Карпентера.

Театр „Ріжнородностей" (в Народнім Домі):

Субота, 6. вересня, год. 8. вечором „Перемога"

Неділя, 7. вересня, год. 3. попол. „Перемога" Конрада.

Неділя, 7. вересня, год. 8. вечором „Перемога" Конрада.

Понеділок, 8. вересня, год. 8. вечором „Перемога" Конрада.

Кіна.

АПОЛЬО: Парада любови і звукові додатки.
КАСІНО: Королі пустині.
КОЛЬОСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: Тайна лікаря — Звукова фільма.
ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату кіно зачинене.
МАРУСЕНЬКА: Тайна лікаря Звукова фільма.
ОАЗА: Місто любови з Іваном Петровичем.
ПАЛЯС: Весілля в Голлівуді.
ПАН: Танцюристка з Москви.
ПАСАЖ: Тисяча долярів нагороди і звукові додатки.
ХИМЕРА: Бебе і Спілка.
ПРОМІНЬ: Загін дочка шейка.
СТИЛЕВЕ: Чорний орел і Опирі Варшави.
ФАТАМОРГАНА: Два покоління і Нечинна.
УТІХА: Де Схід є Сходом і Пат та Паташон як герої.

Програма радіо.

Неділя 7. IX. 1930.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження. **Гельсінгфорс** (221,4) 9·00 Богослуження. **Ляйпціг** (259) 12·00 Орхестра. **Льондон** (356,3) 16·30 Військова орхестра. **Берлін** (419) 8·15 Релігійний концерт. **Рим** (441,2) 13·30 Радіоквінтет. **Стокгольм** (435,8) 19·45 Шведська музика. **Прага** (486,2) 19·30 Трансмісії з театру. **Відень** (516,3) 18·30 Камеральний Вечір. **Будапешт** (550,5) 16·00 Солісти. **Ленінград** (1000) 16·30 Концерт і солісти. **Харків** (426) 19·00 Концерт.

Понеділок 8. IX. 1930.

Варшава (1411,7) 12·10 Грамофонові плити. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·00 Радіотріо. **Льондон** (356,3) 15·00 Концерт. **Берлін** (419) 16·30 Концерт. **Стокгольм** (435,8) 20·15 Солісти. **Рим** (441,2) 17·30 Оперетова музика. **Прага** (486,2) 15·30 Грамофонові плити. **Брюссель** (508,5) Радіотріо. **Відень** (516,3) 12·00 Концерт капелі. **Будапешт** (550,5) 16·30 Радіо-орхестра. **Харків** (426) 19·00 Народній концерт.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

АБСОЛЬВЕНТКА заграничної консерваторії дає лекції гри на фортепіяні. Французька школа. Специяльність початкуючі. Адреса в Адміністрації. 299 2-2

КОСІВ, Пенсіонат пані Лукашевської поручає сонішні покої на осінній сезон. Харч першорядний. 288 5—5

ЗАГРАНИЧНИМ СТУДЕНТАМ, які виїжджають або вертають, перекладає скоро і дешево та легалізує всякі документи заприсяжений перекладчик чеської, української і німецької мови Д-р Олександер Барилак, Львів, Театинська 31. — Прошу занотувати адресу! 361 3—3

Відомі Педагоги і визначні професори львівських гімназій і семінарій ведуть **матуральні і доповнюючі** Курси „Освіта", які затвердила Кураторія шкільного львівського Округа. **Вписи** на курси: гімназійний матуральний, семінарійний матуральний, шестиклясовий гімназійний, приготовляючий до осягнення скороченої військової служби, приготовляючий до 4-тої кляси гімназійної для абсольвентів вседілових шкіл. — Усі інформації дає **Секретаріят Курсів, Львів, вул. Мілковського 11. телеф. 50-01** від 12—1 і 5—7. Проспекти даром. 425 2-3

ПЯНІНА, вживані, майже нові August Förster, Kockkorseli, Proksch Hölzlheisman, довгорочниццеві сплати. „Дім Шопена", Львів, Сикстуська 11. Довголітня гарантія. Український персонал. 434 а 2—4

СТАРШОЇ, інтелігентної, господарної особи до управи домом пошукує священик-вдовець. — Уряд парохіяльний Бряза, Болехів 457 2—2

ПОШУКУЮ солідної вчительки до учениці II. кл. гум. гімн., до науки фортепяну і французького. — Зголошення слати: д-р Володимир Кузьмак, лікар в Бялигороді. 465 2—3

ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ на аксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, зношених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волянська, Львів, Собіського 12,** тел. 17-04. 232а 8-?

ФУТРА — оказійно продає і приймає в коміс „Universum", Пасаж Миколяша. Львів 313 7—15

ВІД 15. IX. потрібна на цілий рік сові сна учителька, щоби переробити з дочкою 1. кл. гімназ. після пляну СС. Василіянок у Львові. — Ласкаві зголошення з поданням условій о. З. Маркевич, Новосілки п. Вільшаниця к. Золочева. 441 2—2

КІМНАТА до винайму: одна від зараз, друга від 1. жовтня Тарновського 7. І. пов. Ольга Рудницька, 3—5 попол. 429 3—5

ФОРТЕПЯНИ, піяніна, фісгармонії, нові, вживані, красві, заграничні, купує, випозичає, міняє, продає, довгорочницеві сплати існуючий 51 літ „Дім Шопена", Львів, Сикстуська 11. Український персонал. 434 3—10

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 2468

УНЕВАЖНЮЄТЬСЯ вкрадені „dowód osobisty" і військову книжечку на імя Степан Ставничий, річник 1904, виставлену через П. К. У. Чортків. 448 3—3

SCHWEIGHOFERA- HOFMANNA Фортепяни — Пяніна — Гармонії поручає виключне заступство: „Moniuszko" Зіморовича 10. Ціни і умовини дуже приступні. 468 1—5

КРИМСЬКИЙ ПЛАЩ оказійно на продаж у кушнір. робітні Карпяка, Куркова 11а. 477 1—3

ДЛЯ САМОСТІЙНИХ пань або панночок **співмешкання** з харчем або без в українськім домі. Адреса в Адміністрації. 476 1—3

КІМНАТА негайно до винайму. Зголошення в Адміністрації під „Осібний вхід". 475 1—2

У ВІДНІ для студіюючих панночок у вдови по адвокаті, гарні кімнати, з повним пансіоном. На бажання німецька конверсація. Приготовляється совісно до державного музичного іспиту і до вступного іспиту до музичної Академії. з гарантією за вислід. — О. Левицька Wien VIII Josefstädterstrasse 73/6. 374 1—2

ТОРГІВЛЯ делікатесів і кімната до снідань прийме старшого практиканта тої бранжі. — Заліщики, Ринок 6.

ЕКСТЕРНІСТИ! Хто хоче під проводом наших професорів-специялістів приготовитися успішно до матури в українській гімн.? Згол. до Адмін. під „Матура". 478 1-1

БЛИЗЬКО Львова на продаж 10 до 15 моргів з будинками, садом на продаж. Окремо пасовиська на 15—20 штук худоби. Тому що це є в Дорнфельді дуже добре надається на молочне, підміське господарство. Близша відомість в Адм. „Діла". 481 1-1

MONIUSZKO Зіморовича 10 поручає вживані фортепяни в ріжних цінах на догідні сплати. 484 1—3

УРЯДНИК о академічнім образуванні ожениться негайно з панною до 30 літ з добрим приданим. Відповіди до „Діла" під „Добрий" до дня 9. IX. 483

X Торги „MONIUSZKO" вул. Зіморовича 10
Павільон мистецтва 140 Фортепяни-Пяніна-Гармонії

Ширіть наш часопис!

Знавці і смакуни
пють пиво тільки з
Архикняжого Бровару в Живці
заложений 1856 року а саме:
„Здрій Живецький"
„Мартове"
„Портер" і
„Але".

„Портер" вироблюваний в Архикняжім Броварі в Живці, вказаний лікарями як знаменитий відживчий середник для хорих і реконвалєсцентів.
„Архикняжий Бровар у Живці" дістав за свої пива найвищі відзначення краєві і заграничні.
Представництва майже у всіх містах Польщі.
Архикняжий Бровар у Живці має представництво на Львів і околицю під фірмою:
„Здрій Живецький" С-ка з о. п.
ЛЬВІВ, КОСТЮШКА 24. Ч. телеф. 13 29
куди слід звертатися з усіма запитами і замовленнями.

СТУДЕНТИ (академики) або **інші особи** Львова, інших міст Польщі та закордону (за виїмком Данціга), що **зараз** перебувають на місці можуть заробити золотих **200** місячно й більше. Діло у відвідуванні місцевих фірм у торговельних справах. Побічне заняття! Особи **енергійні, самопевні та підприємчиві** зголоситься, залучивши фотографічні і ближчі дані до: Activitas, Danzig-Lgf. Mirch.-Prom 1 a. 469

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентґеном.

Специяліст венеричних, шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд Д. сек. шп. від і львів. орд. від 8—9 і 2—5, в неділі від 9—1 **Львів, Ясинка 1,** ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 1411 **Лічення жилляків.** 28—?

Секундар загального шпиталю у Львові
Д-р Софія Парфанович
специялістка жіночих хоріб і акушерії
повернула
і ординує як досі у Львові вул. Домагалічів ч. 2. (бічна Охронок) від 3-5
443 2—2

Специял акушер, гінеколог, оператор
Д-р Іван КІЛЯР
ЛЬВІВ, вул. ЛЬВА САПІГИ ч. 89.
Телеф. 51—62.
472 1—4

Дентистично-технічне Заведення
Франц Росик
Львів, вул. Сташіца ч. 8. І. пов.
363 **повернув.** 4—12

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. ІІ. п.
Скріплює розхитані зуби, пльомбує і виймає зуби без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73
8-10

Конц. школа крою і шиття
М. Козловської
ЛЬВІВ, Академічна 22.
1. Трилітні фахові курси. 386 4-5
2. Вечірні курси для працюючих осіб по знижених цінах.
3. Спеціальні 3 місячні курси жіночого і діточого крою для пань з інтелігенції до власного вжитку
Вписи щодня від 10-тої до 2-гої.

ЖИВЕ ВОЛОССЯ
ПРИТЕМНЮЄ НЕГАЙНО
juvenol
НА КОЖНИЙ БАЖАНИЙ КОЛІР
ПІД ГАРАНТІЄЮ НЕШКІДЛИВИЙ
ПАРФ. „ORIENT" ВАРШАВА.

ЖУРНАЛІ
ВЗОРИ
Крої
МАНЕКІНИ
Р. ЛЯНДАУ ЛЬВІВ Чарнецького 3
473 1—2

КОРПУСИ ріжних типів, **Леміші, Полиці** до плугів типів Еберґардта, Фоґля і Нота, Фреліха, Венцкого, Сака, Арнсвальда, Сухенього і інших систем, також до парових і моторових плугів. **Зуби** до борон і культиваторів, **Рала** і т. п. всі з **найкращої специяльної сталі.** Зразки є на **виставці Східних Торгів** у Центр. Павільоні стійло ч. 1055. 431 2—2
СОСНОВЕЦЬКЕ ТОВАРИСТВО
ФАБРИК РУР І ЗАЛІЗА
УПРАВА: ВАРШАВА, Мошушки 10
Представник на Східню Галичину: Континентальне Товариство для Торгівлі Залізом
КЕРН і С-ка,
Львів, Коперника 18, тел. 253 і 7364

КРИВИЦЮ
ЧАХОТКУ
ВИСНАЖЕННЯ
лічить
вітаміново вапневий
BIOCALCOL KLAWE

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.